

plex: «No se m'havia acudit mai a la vida poder rebre un premi com aquest, que ha rebut Joaquim Molas o Salvador Espriu».

Amb mig segle a les espatlles dedicat a la dramaturgia,¹ Benet i Jornet es va estrenar en la seva carrera ja amb un premi, el Josep Maria de Sagarra, per «Una vella, coneguda olor». La seva obra ha estat traduïda a l'alemany, l'anglès, el búlgar, el castellà, el francès, el grec, l'italià, el portuguès i al txec. També ha destacat en la seva professió per ser el guionista dels primers serials produïts per Televisió de Catalunya: *Poble Nou* (1993-94) *Rosa* (1995-96), *Nissaga de Poder* (1996-98), *Laberint d'ombres* (1998-2000), *Nissaga, l'herència* (1999), *El Cor de la Ciutat* (2000-2009), *Vendelplà* (2005-2010), etc.

Aquest premi que convoca any rere any Òmnium Cultural, va ser lliurat per la presidenta de l'entitat, Muriel Casals, l'11 de juny de 2013, en un acte emotiu al Palau de la Música de Barcelona. Joaquim Molas, Joan-Lluís Marfany i Enric Gallén glossaren el guardonat. Muriel Casals remarcà que l'obra de Benet i Jornet és un «cant contra la resignació i el fatalisme», i afegí que les sèries de televisió que han sortit de la seva mà s'han construït des del compromís amb la catalanitat, oberta als aires de l'exterior i amb vocació de grans audiències. Benet i Jornet va ser ovacionat en rebre la distinció, la qual dedicà a tota la professió teatral catalana, ressaltant que el teatre de casa nostra «ha trencat les fronteres dels Països Catalans i és conegut a l'estranger». També aprofità l'ocasió per lamentar que tan sols tres dones (Mercè Rodoreda, Teresa Pàmies i Montserrat Abelló) han rebut el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, «moltes menys de les que s'ho mereixen».

El dramaturg, emocionat, explicà:

El teatre i la televisió han donat sentit a la meva vida, si és que la vida té sentit. Avui el teatre català es troba en el millor moment de la seva història: per la gran qualitat d'actors que tenim, dramaturgs, directors escènics... Som un referent, som en el mapa europeu i americà, sobretot de l'Amèrica del Sud. A Grècia la gent no para de fer teatre català. La paraula «Catalunya» i «teatre català» tenen un sentit més enllà de les nostres fronteres. Si el premi ajuda a donar suport a aquest moment, doncs em quedaré content i tranquil.

L'acte es va tancar amb el cant d'«Els Segadors» i crits d'independència.

Gemma BOADA I PÉREZ
Institut d'Estudis Catalans

Raimon, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de l'any 2014. — Òmnium Cultural ha atorgat el 46è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes al cantautor Raimon (Xàtiva, 1940), com a reconeixement a la seva obra en llengua catalana. Segons les bases, «el premi és atorgat a una persona que per la seva obra literària o científica, escrita en llengua catalana, i per la importància i exemplaritat de la seva tasca intel·lectual, hagi contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans». I és que, sens dubte, Ramon Pelegró i Sanchis, “Raimon”, compleix amb escriure aquests requisits. Anna Sallés, com a representant del jurat, ha destacat tant la rellevància d'una trajectòria artística de més de cinquanta anys, en la qual Raimon ha estat una figura clau en la difusió de la llengua i la cultura catalanes, com el seu compromís cívic, a més a més de ser un ferm defensor de la unitat de la llengua. Cal destacar que és el primer músic que és distingit amb aquest guardó.

1. Per a més informació, podeu consultar, entre d'altres, les obres dramàtiques representades i la trentena de llibres publicats a: <http://www.lletrescatalanes.cat/ca/index-d-autors/item/benet-i-jornet-josep-m>

El cantautor xativí, agraït per aquest reconeixement, ha manifestat: «em sent molt ben acompanyat, perquè Espriu i Fuster també van rebre el Premi d'Honor». I ha afegit: «supose que es reconeix la meua interpretació i actitud, una certa manera d'estar al món durant més de 50 anys». Així mateix, ha remarcat: «des dels anys 60 he intentat internacionalitzar la nostra cultura, cantant arreu del món en català. [...] Ja seube que jo havia de ser historiador, però el vent es va creuar en la meua vida». Certament, s'ha d'agrair que el vent es creués en el camí de Raimon aquell dia de l'any 1959 en què anava en la Vespa d'un company asturià de la Universitat.² L'impacte de l'aire, l'inspirà; i el dugué a crear la seva primera cançó, «Al vent», publicada en el seu primer disc de curta durada (1963). Aquesta composició que ràpidament esdevingué un gran èxit, el va empènyer a una brillant trajectòria materialitzada en una cinquantena de discos.³ Raimon ha actuat en escenaris d'una vintena de països d'arreu del món i és un artista reconegut internacionalment.

Òmnium Cultural premia Raimon no només per la pròpia producció musical i poètica, sinó també per la seva gran contribució a divulgar i popularitzar la poesia catalana que abraça des de la lírica medieval fins a la poesia contemporània. Ha musicat més d'una desena de poemes d'Ausiàs March i una vintena de Salvador Espriu. «Veles e vents», «Si com lo taur» —del primer— i «Indesinenter», «El meu poble i jo», «He mirat aquesta terra» —del segon— han esdevingut cançons imprescindibles del seu repertori. També ha musicat magistralment poemes de Jordi de Sant Jordi («Desert d'amics»), Joan Roís de Corella («La balada de la garsa i l'esmerla»), Jaume Roig («Espill»), Bernat Metge («La medecina»), Anselm Turmeda («Elogi dels diners»), Joan Timoneda («Bella, de vós só enamorós», «Só qui só») o Pere Quart («Una vaca amb un vedellet en braços»), entre d'altres.

L'acte de lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes va tenir lloc al Palau de la Música Catalana (10 de juny de 2014). La presidenta d'Òmnium Cultural, Muriel Casals, en el seu discurs destacà:

El premiat d'enguany és un creador que ha sabut unir de manera excel·lent, original i transformadora l'alta cultura i la cultura moderna de masses, a partir del rigor i la cerca constant d'una manera pròpia i única de cantar, des de la tradició literària i des de les arrels populars de la nostra música.

Raimon és un nom universal de la cultura catalana d'avui, un català de València i del món, que sentim nostre tots els que parlem la llengua d'Ausiàs March, a la que el nostre premiat va donar ales noves amb respecte i amor, amb una intensa passió per cada mot i cada pausa. Des de la seva Xàtiva del carrer Blanc, Ramon Pelegró Sanchis ha donat a conèixer internacionalment la nostra nació, la que està més enllà i més ençà de constitucions i normes, d'administracions i buròcrates. Som de la nació que Raimon canta i musica, de la nació que —en les seves paraules— ve d'un silenci antic i molt llarg.

[...] És amb aquesta actitud que avui atorguem el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a un músic, a un poeta, a un intèrpret i a un ciutadà compromès amb els valors que ens identifiquen: llengua, cultura i país [...].

El públic assistent —1.500 persones— ovacionà Raimon i pogué gaudir d'un espectacle dissenyat exclusivament per a aquesta ocasió, on es repassà la figura i l'obra del guardonat. El guitar-

2 «Quan vam sortir de Xàtiva —conta Raimon—, “Al vent” no existia, i quan vaig arribar a València, la cançó ja estava feta. Jo anava al darrere, jo no sé conduir gaire coses, i anava al darrere, amb la guitarra que m'havia regalat el meu germà. I amb els tres acords que sabia en aquell moment, va sortir “Al vent”, com un crit gairebé fisiològic... El vent em pegava a la cara, i, sense saber gaire com, vaig començar a pensar, a buscar un ordre diferent, aquesta ànsia d'adolescent de trobar-te un lloc al món. De seguida ho escric i ho canto immediatament, amb els amics, a la universitat. La primera pregunta que fa tothom és: ¿de qui és la cançó? Era impensable que fos una cançó autòctona i que fos meua, es pensaven que era una traducció del francès o de l'anglès, perquè aquí no es feien aquestes coses. I un valencià i en català, ja...» (Batista, Antoni: *Raimon. La construcció d'un cant*. Barcelona: RBA Libros, 2005: 39).

3 Vegeu la seva discografia completa a: <http://www.cancioneros.com/cc/13/0/discografia-de-raimon>

rista Toni Xuclà i la cantant Gemma Humet interpretaren cançons de l'illustre xativí. Per la seva banda, els actors Ivan Benet i Marta Marco s'encarregaren de la recitació; i Nathalie Labiano, de la dansa. La Coral Sant Jordi també interpretà alguns dels himnes de l'artista valencià, com ara «Al vent». Enric Sòria s'ocupà de glossar la biografia artística de Raimon, i subratllà la capacitat del cantautor per a fer arribar a tots els públics poetes com Ausiàs March o Espriu, a més de donar veu a les classes subalternes. L'acte finalitzà amb el cant d'«Els Segadors», a càrrec de la Coral Sant Jordi.

Gemma BOADA I PÉREZ
Institut d'Estudis Catalans

Joan Veny i Clar, 47è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (Barcelona, Palau de la Música Catalana, 8 de juny de 2015) i homenatge a Campos (Mallorca, 10 d'agost de 2015). — Honor merescudíssim, el del Premi de les Lletres Catalanes que Òmnium Cultural atorgà en l'edició de 2015 al Dr. Joan Veny i Clar, romanista i catalanista, filòleg i dialectòleg, figura admirada per la seva professió docent i investigadora, com també per la seva senzillesa i la seva bonesa humana. Dins d'un Palau de la Música a vessar, amb la presència de familiars i nombrosos amics, amb l'assistència de notables personalitats de la política (així, el President de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas) i de la romanística (com Michel Contini, director de l'*Atlas Linguistique Roman*), el parlament inicial de Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural, va donar pas a la presentació i conducció de l'acte per part d'en Joaquim Maria Puyal, reconegut professional del periodisme i, com Joan Veny, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Sota el títol, molt ben trobat, de *Geografia Joan Veny. Itinerari per la figura i l'obra de Joan Veny i Clar*, es van succeir intervencions diverses que tingueren en comú l'amor per la paraula i l'estima per Joan Veny: glossa a càrrec de Joan Mas i Vives; actuacions a càrrec de Pep Gimeno "Botifarra", Qu4rt Prlmera, Toni Gomila i Anna Subirana, totes emotives i amb diferents colors i tonalitats dialectals de la llengua; una classe d'interpretació geolingüística sobre diversos mapes de l'*Atlas lingüístic del domini català*, com ara el corresponent al concepte de 'llengua', per part d'un altre membre de la Secció Filològica, el Dr. Joan Martí. I, per fi, el lliurament del Premi al Dr. Veny i el discurs de l'homenatjat, curull d'humanitat i saviesa, d'amor per la paraula («per mi trobar una paraula nova és com caure del cel un pètal de rosa, o fer brillar una nova estrella en el firmament», se li va sentir pronunciar, literalment, entre d'altres meravelles), d'amor a la llengua pròpia, de gratitud a família, mestres, deixebles i amics. La interpretació del Cant dels Segadors, amb el Palau de la Música corprès, culminà un acte per al record. Un acte que va tenir un ressò especial, el dia 10 d'agost de 2015, a la localitat natal de Joan Veny, Campos (Mallorca); concretament, en l'homenatge que l'Obra Cultural Balear de Campos li va retre al Carreró del Convent, en el decurs d'un altra ocasió festiva que certificà que Joan Veny és profeta àdhuc a la seva terra. Aquest altre reconeixement comptà amb la intervenció de diverses personalitats properes a la figura del filòleg campaner: Antònia Sitjar, Presidenta de l'Obra Cultural Balear de Campos; Cosme Aguiló, filòleg i especialista en toponímia; Joan Mas i Vives, crític literari, filòleg i escriptor; Joan Pomar Mir, poeta; i el propi homenatjat. L'acte es va arrodonir amb la projecció d'un audiovisual sobre la vida i l'obra del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de l'any 2015.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans